

TITU Papuru Que Mütinü'airi

Vaürisica

¹ Ne Papuru ti'uximayatame necanihütüni Cacaüarisie mieme. Quesusi Cürisitu nü'arieya necanihütüni, yuri neti'erietü yaxeicüa yuri que memüte'erie müme Cacaüyari müvaranayexei, müpaüta netimaitü tita yuri müraine, que müreuyevese yamütimaicacü Cacaüyari xüca 'ayexeiyani.

² Müpaü netiniyurieneni nemitacueviecü tucari mücaxüve nemexeiyanicü. Cacaüyari pücati'itava. Meripai tucari caxuavecacu cuxi müpaü putayü tucari mütasipitüaniquecaicü.

³ Hicürixüa tucari 'aixüa mü'ané 'aye'acu, masiücmé canayeitüani yuniuqui, teüteri yametecuxatacacu. Necaniuhüritüarieni müpaü nemüticuxatanicü ne, müpaü mütiuta'aicü tativicueisitüvame Cacaüyaratütü.

⁴ Ne necamanivaüritüaca Titu. Yuricü pecaninenivetüni, yuri que temüte'erie tanaitü. Cacaüyari müta'uquiyari, Cürisitu Quesusi mütativicueisitüvame, 'aixüa xüca mete'u'iyarini 'ahesie mieme, 'a'iyarisie xüca memasipitüaca pemüca'uximatüariecacü.

'Uquiravesixi te'üviyamete que müreuyevese müpaü memü'anenenicü

⁵ Mücüçü nemanecu'eirieni Cüretasie, pemeiheiserietüanicü tita müreuyevese,

pemüvacuyasaxüanicü va'uquiyarima xexuime quiecarisie, yaxeicüa que nemümatiutahüavixü,

6 que mü'ane mücaniuquimarie, que mü'ane xeücüame mü'uya, que mü'ane yütüriyama müvarexeiya yuri mete'eriecame vahesie carahüivacacu, quename merucuyatüve quename meca'i'enie müpaü caraniuvacacu.

7 Cacaüyarisie mieme mühüritüariecü, neuyeveca que mü'ane ti'üviyame mühüçü mücaniuquimariecacü, yuxaüta xeicüa mücayüanenicü mayu'eriya mücahütünicü, tavecame mücahütünicü, mücavativayanicü, tumini mücahive'eriecacü tiyucuamanamütü.

8 Masi peuyevese müvatanaqui'erienicü teva quiecatari, minaqui'eriecacü tita 'aixüa müti'anen, mütimaivenicü, heiseriemecü yamüticamienicü, Cacaüvari mayexeiyanicü cuini mieme, müseüyenicü yu'iyarisie que mütiyu'aitüa.

9 Peuyevese mütiviyanicü niuqui yuri mainesie, 'üquisica manuyünepaü müyüvenicü müvatuicanı ti'üquitatü que mütivaiyacü yemecü, müyüvenicü meta müvahecüatanicü memüniuquixie.

10 Yumüiretü 'ameniu'uvani mecaheu'enanatü, yacü xeicüa metecuxatatü, meteyucuamanatü. Müme xitequiya 'inüariyarisie memüteviya masi yemecü müya mepü'anene.

11 Peuyevese memanunatücanicü que memütecuxata. Que memü'anene, mepüvamuina 'asita xeime qui quiecatari 'axeicüa yunaime, mepüteti'üquita tita 'aixüa mücati'anen, mete'ivacutü 'axa ti'anemecü.

12 Vahesüa mieme tixaxatame xevitü müpaü niutayüni, Cüretatari yuheyemecü

mecateni'itavani, yeutari memayu'eririya
mecanihümetüni, mecaniyu'üraraxieca yuhuriepa
meteviyatü xeicüa.

¹³ Mücü yemecü yuricü catiniutahecüata.
'Ayumieme quenivarutati'a türücaüyemecü,
müme memüseseüyenicü, yuri mete'erietü que
mütivaiyacü,

¹⁴ mecava'enietü Huriyusixi yacü xeicüa que
memüte'üxasita, mecahe'erivatü tita memüte'aita
teüteri memixani'erie tita yuricü müraine.

¹⁵ Que memüte'ixeiya müme memü'itiyatüca,
naitü catini'itiyaca. Müme memüseviximarie
yuri memücate'erie püta que memüte'ixeiya, tixaü
pücatixuave müti'itiya, masi mecaniseviximarieca
que memüteyumate, yu'iyari que memüte'enie
vatate'acacu.

¹⁶ Mecaniyuhecüatani yutetacü quename
vaniu me'imate Cacaüyari me'utiyuatü, peru
que memüteyurie, mepüyuhecüata masi quename
meca'imate. Cuini mieme 'axa mecani'aneneni,
yamepücatecahu, mecanixani'erivani sepa que
memüteyurie 'aixüa memücateyuriecü.

2

'Üquisica müseüye

¹ 'Ecüsü püta müpaü quetinecuxatani que
müreuyevese, seüyemecü pemüti'üquitanicü.

² 'Uquiravesixi mequeyumateni, 'aixüa
mequetehecahuni, mequetehemaivaveni que
müreuyevese yamütiyurienenicü, mequeseseyeüneni
yuri que memüte'erie que memüteyucanaqui'erie,
que memüte'uca'eniva.

3 Yaxeicüa 'ucaravesixi que memüte'u'uva, müpaü mequeteyurieca que müreuyevese yamütiyurienenicü Cacaüyarisiüa miemetütü, niuquiperaixi mepücayüaca, vinucü mepüca'u'uvani xeicüa, tita 'aixüa müti'anecü xeicüa mequete'üquitani

4 müpaü meteva'üquitüatü 'ucari, müme memüvanaqui'eriecacü yükünama yütüriyama,

5 memütemaivavenicü que müreuyevese yamütiyurienenicü, yükünama vahesie memüteviyanicü me'itiyatücaitü, yuquie memüte'uximayacacü, 'aixüa memüte'u'iyanicü, memüteyu'aitüarinüacacü vacünama que memaitüca. Xüca müpaü me'aneneni, Cacaüyari niuquieya pücaseviximarieca, 'axa pücaticuxaxasivani hepaüsitanan.

6 Müpaü yaxeicüa quetinivatuicani 'uquisi memütemaivavenicü que müreuyevese yamütiyurienenicü.

7 Naime hepaüsita 'inüari quena'ayeitüvani 'aixüa petiyurienetü. Que pemüti'üquita, 'a'iyarisie 'aixüa peti'acühüavetü quetine'üquita 'aixüa peticamietü.

8 Müpaü quetinecuxatani 'aniuqui seüyemecü, xevitü mücayüvenicü mitave'eriecacü, que mü'ane müxe'aye'unie müteviyasitüarienicü masi, cayüvetü mayanicü 'axa mainenicü xehepaüsita.

9 Müme vaüriyarica memüte'uximaya mequeteyu'aitüarinüaca vacusiyarima que memaitüca naimecü. Mequevanaqui'aritüaca masi, mepücaniuquixieca.

10 Mepücavanavatüveni, masi mequevahecüasitüiyani 'aixüa 'iyari yamemütecahucü,

tativicueisitüvame Cacaüyari 'Üquisicaya visi mütixeiyariecacü que memüteyurie naimecü.

11 'Ari masiütü canayani 'aixüa que mütiuca'iyari Cacaüyari. Müpaü mü'anecü, yunaitü teüteri mecaniyüvaveni memütavicueisitüarienicü.

12 'Ayumieme müpaü teteni'üquitüarieni temütahecüatanicü quename müme Cacaüyari memüca'ayexeiya vahesüa tecamiemete, quename tame tecaihive'eri tita cuiepa memütama memütehive'eri. Masi yeme 'ipaü püta tepüte'üquitüarie que temüte'u'uvanicü, tetemaivavetü que müreuyevese yatemüteyuriecacü, heiseriemecü yatetecahutü, Cacaüyari te'ayexeiyatü hicü temu'uvanicü 'ena cuiepa,

13 meta temicueviecacü que mü'ane yemecü mütasitemavieritüani. Hicü tepicuevie, masiütü mayanicü visi 'anetü que mü'ane Cacaüyaritü mümarive tativicueisitüvame Cürisitu Quesusi hüctütü.

14 'Iya niyuyetuani tahesie mieme, mütasitaxünacü, yemecü temüca'itisanacü 'inüari, mücü mütasi'itienicü masi yuhesie mieme, teüterimama temacüneccü tetavaüriyatü 'aixüa temüteyuriecacü.

15 Müpaü quetinecuxatani, vaüriyarica quenivapitüaca, quenivahecüatüaca heiserie petiva'aitüatü, xevitü mücamasitave'eriecacü.

3

Heiserie tepupitüarie 'iya 'aixüa mütiuca'iyaricü

1 Quenivarata'eritüvani yamemütecahunicü te'aitamete heiserie memxeiya que memaitüca,

memüteyu'aitüarinüacacü, memüyuvaüriyanicü 'aixüa memüteyuriecacü sepa que mütitita 'aixüa müti'ané,

² memücavaseviximacacü hipame 'axa me'utiyuatü vahepaüsita, memüçayucuitüvenicü, memüca'ayu'eririyanicü, mümasiüçünícü quename tixaütü mecatehüme que memütevaxeiya yunaime teüteri.

³ Tameri tanaitü meripai 'asitecatemaitü teniu'uvacaitüni, yatepücatecahuai, tepeuyexüriecai, vaüriyarica tepüte'uximayacai titä temütehive'eriecaisie mieme xeicüa, müiremecü temünaqu'acacü xeicüa tepüyüacai, 'atepu'uvacai 'axa teteyuriecutü te'ütesatü. Tepü'uxive'erivacai, tepüta'uxive'eriecai tanaitü.

⁴ Anatütüri masiüctü canayani 'aixüa que mütiuca'iyari tativicueisitüvame Cacaüyüri, que mütatinaqui'erie teüteri.

⁵ Tame heiseriemecü yatetecahutü temüyüacaicü 'asipücatiuyuri, masi mücü mütasinenimayacaicü püta pütasi'utavicueisitüa. Pütasi'u'iti hutarieca tasitinuivitüaca, 'Iyari Mütiyupata tasihecuariyacacu.

⁶ Mücü 'Iyari niutatuani vaücavamecü temeixeiyanicü, tativicueisitüvame Quesusi Cürisitu yatatiumicu.

⁷ Heiserie tepupitüarie 'iya 'aixüa mütiuca'iyaricü, 'ayumieme tahesie catininaqueni tucari mücaxüve temexeiyanicü. Müpaü yuri tete'erietü tepüta'icueva.

⁸ Mücü niuqui yuricü paine. Müpaü nepüticu'eriva, peuyevese türücaüyemecü müpaü pemütivatahüavecü. Peuyevese

müme yuri memüteta'erivave Cacaüyarisie memüyu'iyaritüacacü quepaü 'aixüa memüteyurieca. 'Aixüa cani'anemüçü nivapareviecamüçü teüteri, müpaü memüteyuriecacü.

⁹ Peru niuqui que memütexüatüa 'asimecatemaitü, que memütecuväütüve xeime ramare hepaüsita, que memüteyuheca, 'inüari niuquiyari hepaüsita que memüteyucuitüve, mücü hepaüsita quene'acuerivayurieca. 'Axa 'anetü payeica que memüteyurie, xüanacüa payeica.

¹⁰ Que mü'ané yuhesie mütivaviyasitüa 'ivamarixi, mücü quenanuyehüva hutacüa pe'ita'imaiyame,

¹¹ müpaü petimaitü, que mü'ané müpaü mütiyuriene neutunini, 'axa tiniuyurieneni, yükümana yuhesie tiniuhüpani.

Que mütivaruta'aitüa

¹² Ahesüa quepaucua menuani 'Arütema nehenunu'ayu, Tíquicu nusu, quene'amexüitüa nehesüa pemümiecü Nicupuripai. Müpaü nepüticu'eriva, mana nepecani muhaütüsie.

¹³ Senaxi 'inüaricü müti'üquitame, 'Apuruxi yunaime quenivaparevieca vahuyeta, 'aixüa 'iyaricü pe'atuatü, tixaütü memücateheuyehüacacü.

¹⁴ Tateüterima müpaü mequeteyü'üquitüaca 'aixüa memüteyuriecacü memeixeiyanicü titä müreuyevese, capa meca'utixuxuaveretü me'acünecü.

Que mütivaruvaüritüa, 'aixüa que mutayü 'aixüa memü'itüarienicü

¹⁵ Yunaitü nehesüa memu'uva mecamaniväüritüaca. 'Ecüta quenivavaüritüaca müme

Titu 3:15

viii

Titu 3:15

memütasinaqui'erie yuri mete'erietü.
quetiuca'iyanini yunaime xehesie
tacacaüyari. Müpaü xeicüa. 'Aixüa
mieme

**Cacaüyari niuquieya xapayari türatu hecuame
hepaüsita tati'aitüvame tasivicueisitüvame
Quesusi Cürisitu mi'atüa
New Testament in Huichol (MX:hch:Huichol)
El Nuevo Testamento de nuestro señor y salvador
Jesucristo**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huichol

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huichol [hch], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Huichol

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

x

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

79690d81-fd4b-51b4-a3a6-712e0fddaca3